

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Lilian

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Musteață Sergiu în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2020, în cauza penală privind-o pe

Papirova Arina Xxxxx, născută la xxxxx,
originară și domiciliată în mun. Xxxxx,
str. Xxxxx nr. xx, bl. xx, ap. xx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță*: 28.08.2019 – 23.10.2019;

2. *instanța de apel*: 15.01.2020 – 04.02.2020;

3. *instanța de recurs*: 25.06.2020 – 11.11.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 octombrie 2019, Papirova Arina a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute în art. 217 alin. (2) Cod penal, aplicându-i-se în baza acestei legi o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 100 (una sută) ore.

Cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatei Papirova Arina, a cheltuielilor de judecată în sumă de 2800 lei, s-a respins ca neîntemeiată.

2. În sentință prima instanță a constatat că, Papirova Arina, la 24.03.2019, aproximativ la ora 17:00, aflându-se pe str. Xxxxx, mun. Xxxxx și având un comportament suspect, la solicitarea colaboratorilor de poliție implicați la menținerea ordinii publice, de a prezenta bunuri interzise pe care le avea asupra sa, din gentuța personală a scos bunurile pe care le avea în ea, printre care un pachetel confecționat dintr-o bancnotă cu nominalul de un leu în care se afla o substanță de culoare albastră, o seringă cu volumul de 1 ml și mai multe dispozitive artizanale destinate consumului de droguri, după care a fost condusă la IP Rîșcani al DP mun. Chișinău, amplasat pe str. Miron Costin 5/1, mun. Chișinău, pentru identificare,

unde toate bunurile menționate au fost ridicate, împachetate, sigilate și expediate pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. xxxxx, din 17.06.2019, substanța cu aspect de pulbere și bulgări de culoare alb-albastră, prezentată la examinare într-un pachet dintr-o bancnotă cu valoarea nominală de un leu RM și depunerile de pe cele 2 dispozitive, dintre care: unul format dintr-un bec cu incandescență și altul cilindric din metal, a obiectului din polimer incolor în formă de spatulă, a tubului din polimer galben și a capacului din metal, ridicate de la Papirova Arina, reprezintă substanța stupefiantă PVP. Cantitatea substanței stupefiante - PVP în pachetul dintr-o bancnotă și în depunerile de pe dispozitivul din becul incandescent constituie în total 0,119 g (0,101 g și 0,018g), iar pe celelalte obiecte - urme de substanță stupefiantă PVP, cantitate care potrivit pct. 148 al Listei I din anexa Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006, privind aprobarea Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, constituie proporții mari.

Cauza în instanța de fond a fost examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul Burlacu Ecaterina, în care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a încasa de la Papirova Arina, cheltuielile judiciare suportate în mărime totală de 2800,00 lei.

3.1. În argumentarea apelului, acuzarea a invocat, că prin prisma prevederilor art. art. 227-229 Cod de procedură penală, instanța de judecată urma să încaseze de la inculpata Papirova Arina, în contul statului, cheltuielile judiciare efectuate în cauza penală în sumă totală de 2800,00 lei

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2020, a fost admis apelul declarat de către procuror, sentința casată parțial, în partea cheltuielilor judiciare și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

S-a dispus încasarea de la Papirova Arina cu titlu de cheltuielile judiciare, în sumă de 2800,00 (două mii opt sute) lei, în beneficiul statului, pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științific nr. xxxxx din 17.06.2019.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

4.1. În motivarea hotărârii adoptate, instanța de apel a menționat că, referitor solicitarea apelantului ce ține de încasarea de la Papirova Arina, în beneficiul statului, a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științific nr. xxxxx din 17.06.2019 în mărime 2800,0 lei, a reiterat că, potrivit

art. 229 alin. (1), (2) și (3) CPP, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatei cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt cheltuieli suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Potrivit alin. (3) a aceleiași norme, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Totuși, Codul de procedură penală prevede unele situații și împrejurări, în prezența cărora, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat și nici într-un caz de către inculpat.

Conform prevederilor art. 143 Codul de procedură penală, intitulat „Cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie: (1) Expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea: 1) cauzei morții; 2) gradului de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale.

Astfel, ținând cont de faptul că alin. (2) al art. 143 din Codul de procedură penală, a fost abrogat prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, potrivit căruia „Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat”, iar raportul de constatare tehnico-științifică nr. xxxxx din 17.06.2019 a fost efectuat după intrarea în vigoare a acestor prevederi legale, solicitarea apelantului cu privire la încasarea de la inculpata Papirova Arina, în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare în mărime 2800,0 lei este una întemeiată și astfel, instanța de apel a considerat necesar de a o admite.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Musteață Sergiu în numele inculpatei, prin care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului ordinar declarat partea apărării menționează că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece cheltuielile judiciare au fost repartizate eronat.

Abrogarea la care a făcut referire instanța de apel nu are nici o relevanță, dacă ordonatorul raportului de constatare tehnico-științifică este organul de urmărire penală.

Ordonatorul constatării tehnico-științifice a fost organul de constatare și organul de urmărire penală, fără a exista o cerere în acest sens de la părți, de aceea, în aceste cazuri, plățile pentru efectuarea lor vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Aceste cheltuieli se trec în contul statului, fiind cheltuieli suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunilor.

Aceste acțiuni țin de activitatea de urmărire penală, care are rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat.

Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

Obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

Disponerea unei expertize judiciare constituie o obligație procesală a procurorului/organului de urmărire penală, dacă circumstanțele cauzei o justifică.

Conform art. 227 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Totodată, prevederile alin. (3) art.75 din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, stipulează expres că „În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin.(2) din Codul de procedură penală, adică atunci când solicitarea expertizei o cere partea apărării.

6. Pe marginea recursului declarat de către avocatul Musteață Sergiu în numele inculpatei a depus referință procurorul, prin care solicită respingerea recursului ca inadmisibil, deoarece instanța de apel a adoptat soluția în

conformitate cu modificările operate la art. 143 Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat se constată că recurentul nu invocă nici un temei de drept, din cele prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, exprimând convingerea că, instanța de apel greșit a ajuns la concluzia privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal atestă că motivul de recurs invocat de către recurent, nu și-a găsit confirmarea, în speță nefiind constatate erorile de drept invocate.

Contrar celor invocate de recurent, Colegiul penal consideră ca nefondată critica recurentului referitor la pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, precum că, nemotivat sa dispus încasarea de la Papirova Arina în beneficiul statului a sumei de 2 800, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate în procesul penal. Or, instanța de apel corect a specificat că norma prevăzută de art. 143 Cod de procedură penală, urmează a fi interpretată ținând cont de modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare la 09 februarie 2018, potrivit căreia a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat. Prin urmare, voința legiuitorului a fost îndreptată spre obligarea condamnaților de a achita cheltuielile de efectuare a expertizelor. Astfel, scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să prezinte excepția, dar nu regula.

Potrivit prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, (1) Cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. (2) Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în

cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. (3) Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Având în vedere că raportul de constatare tehnico-științific nr. xxxxx din 17.06.2019, a fost efectuat după intrarea în vigoare a prevederilor Legii nr. 316 din 22 decembrie 2017 și ținând cont că nu au fost constatate careva impedimente privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, se ajunge la concluzia că soluția instanței de apel raportată la prevederile art. art. 227, 229 alin. (1)-(3), 143 Cod de procedură penală, este corectă.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal a ajuns la concluzia că, temeiul invocat de recurent, nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului. Astfel de eroare de drept în speța examinată nu s-a comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, deoarece la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, fapt ce impune și inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Musteață Sergiu în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2020, în cauza penală privind-o pe **Papirova Arina Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **10 decembrie 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana